

(Το πλαίσιο, οι Επιτροπές, τα γεγονότα - μια αποτίμηση)

Πόπη Γανιάρη - Τάσος Κατιντσάρος

Οι **Επιτροπές Στρατιωτών-Ναυτών-Σμηνιτών**, δηλαδή οι αγωνιστικές συλλογικότητες φαντάρων μέσα στα στρατόπεδα, εμφανίστηκαν στις αρχές της δεκαετίας του '80.

Θυμίζουμε ότι τον Οκτώβρη του '81 το ΠΑΣΟΚ κερδίζει τις εκλογές και σχηματίζει κυβέρνηση μετά από 7 χρόνια δικτατορίας συν 7 χρόνια Δεξιάς. Ο στρατός στις αρχές του '80, διατηρεί τα χαρακτηριστικά ενός στρατού που δομήθηκε μέσα στον εμφύλιο, από το ΝΑΤΟ, και επέβαλε 7χρονη δικτατορία στη χώρα. Βασικό του δόγμα είναι ο αντικομμουνισμός και ο από βορρά κίνδυνος. Οι φαντάροι πάνε στο στρατό φακελωμένοι, υφίστανται διακρίσεις με βάση το φρόνημα και συνεχίζουν να φακελώνονται στη διάρκεια της θητείας τους. Λειτουργούν στην ουσία τάγματα ανεπιθυμητών.

Σημαντικό μέρος του παιδευτικού ρόλου του στρατού είναι η σωβινιστική και αντικομμουνιστική προπαγάνδα. Όμως δεν εξαντλείται εκεί. Η θητεία είναι υποχρεωτική (δεν αναγνωρίζονται αντιρρησίες συνείδησης κλπ.) και έχει διάρκεια 22-24-26 μήνες. Στη διάρκειά της, οι νέοι είναι εντελώς αποκομμένοι από το παρελθόν και το κοινωνικό και πολιτικό τους περιβάλλον, με ελάχιστες άδειες και εξόδους, στο έλεος της αυθαιρεσίας του κάθε καραβανά. Κούρεμα, στολή μέσα και έξω απ' το στρατόπεδο, απαγόρευση εφημερίδων και έκφρασης γνώμης. Στρατοδικεία, πειθαρχικές ποινές με παράταση της θητείας, ο φασιστικός εσωτερικός κανονισμός 20-1, αυθαιρεσία, ατομικά και συλλογικά καψόνια, εξευτελισμοί, ύβρεις και απειλές, σε συνδυασμό με την απομόνωση, συνθέτουν το πλαίσιο της συντριβής της προσωπικότητας, της υποταγής και της πειθάρχησης για τον σημερινό νέο και αυριανό εργαζόμενο.

Ένα μήνα μετά τις εκλογές του '81, στο γιορτασμό του Πολυτεχνείου, 6 φαντάροι με στολή και καλυμμένα πρόσωπα συμμετέχουν στη διαδήλωση με πανό: «ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ στους ΦΑΝΤΑΡΟΥΣ», στο μπλοκ της Επαναστατικής Αριστεράς. Εμφάνιση που επαναλαμβάνεται στην πορεία της Πρωτομαγιάς του '82, με 13 πλέον στρατευμένους.

Μετά από αυτές τις κεντρικές εμφανίσεις, εμφανίζονται Επιτροπές Στρατιωτών σε όλη τη χώρα, οι οποίες αρχίζουν και κάνουν καταγγελίες, δημοσιεύουν προκηρύξεις, επεξεργάζονται θέσεις για ένα κίνημα μέσα και έξω από το στρατό.

Όταν τον Αύγουστο του '82 πραγματοποιείται η 1η Πανελλαδική Συνδιάσκεψη των Επιτροπών Στρατιωτών-Ναυτών-Σμηνιτών μετράμε ήδη δεκάδες επιτροπές μέσα στα στρατόπεδα και στα τρία όπλα και σε καράβια. Παράλληλα δημιουργούνται επιτροπές

πολιτών για το στρατό σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, οργανώνονται εκδηλώσεις και καμπάνιες, ενώ αναπτύσσεται σε πανελλαδικό επίπεδο, σχεδόν σε κάθε πόλη και στα νησιά του Αιγαίου, ένα δίκτυο πολιτών που στηρίζει τη δράση και διευκολύνει την επαφή των φαντάρων στα στρατόπεδα.

Η 1η Συνδιάσκεψη ορίζει το στίγμα του κινήματος: «...αγωνιζόμαστε συσπειρωμένοι σε επιτροπές στις μονάδες που υπηρετούμε...». Απαντά στις αιτιάσεις της κυβέρνησης και της στρατοκρατίας. Αποτυπώνει τα αιτήματα στους άξονες συνθήκες ζωής, μείωση θητείας στους 12 μήνες, πειθαρχία, ποινές, στρατοδικεία, 20-1, ιδεολογική πλύση εγκεφάλου, πολιτικά και συνδικαλιστικά δικαιώματα, αγώνας για να πάψει ο στρατός να είναι μια μόνιμη απειλή για τις λαϊκές ελευθερίες. Θέτει τον κεντρικό στόχο για την περίοδο: «ΝΑ ΠΕΣΟΥΝ ΤΑ ΤΕΙΧΗ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΩΝΕΣ»

Στρατιωτών και την Επιτροπή για το Στρατό, ενορχηστρωμένες από την κυβέρνηση (ΠΑΣΟΚ), τη ΝΔ και τον αστικό Τύπο. Επιχειρείται η πολιτική περιθωριοποίηση του κινήματος, με προσπάθειες εμπλοκής του με υποθέσεις όπως η «άσκηση ετοιμότητας» που συνοδεύτηκε από φήμες για πραξικόπημα στα τέλη Φλεβάρη του '83, με τη δολοφονία του εκδότη της "Βραδυνής" Αθανασιάδη (για την οποία εμφανίστηκε πλαστή προκήρυξη μιας οργάνωσης «Αντιστρατιωτική Πάλη»), κλοπή όπλων και έκρηξη στη Χίο, βόμβες στο Διδυμότειχο κλπ. Έρευνες σε σπίτια, ανακρίσεις, κλίμα τρομολαγνείας στον Τύπο. Έρευνες, απειλές, φυλακές για ασήμαντο λόγο, μεταθέσεις στα στρατόπεδα κλπ. Η ΝΔ με επερώτηση προκαλεί συζήτηση στη βουλή για τις Επιτροπές Στρατιωτών και ο τότε υπουργός Άμυνας Δροσογιάννης (για τον οποίο σήμερα αποκαλύπτεται ότι ήταν ενεργό μέλος του Δικτύου της Νατοϊκής "Κόκκινης Προβιάς") καθησυχάζει ότι τίποτα δεν έχει αλλάξει στο στράτευμα.

Β' ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ οι στρατιώτες αντιστέκονται στην καταπίεση διεκδικούν τα δικαιώματά τους

Είναι δυο χρόνια περίπου από τότε που οι πρώτες ατομικές αντιστάσεις των φαντάρων τάρσαν τη στρατιωτική ιεραρχία όταν άρχισαν να γίνονται συλλογικές και να βγαίνουν στο φως της δημοσιότητας.

Η επαγγελία της "αλλαγής" και η γενικευμένη δυσσέρεσκεια των στρατευμένων ήταν και είναι το γόνιμο έδαφος πάνω στο οποίο κινήθηκαν οι πρωτοβουλίες των στρατιωτών. Τα κοινά βιώματα κάτω από το στρατιωτικό καθεστώς του αυταρχισμού της αλλοτρίωσης και της συντριβής των δημοκρατικών δικαιωμάτων, ένωση, ανεξάρτητα από πολιτικές απόψεις εκατοντάδες φαντάρους σ' όλα τα σημεία της χώρας και σε κοινούς στόχους. Στόχους που εκφράστηκαν στην Α' Πανελλαδική Συνάντηση Αντιπροσώπων των Επιτροπών Στρατιωτών, Ναυτών και Σμηνιτών που έγινε πριν ένα χρόνο περίπου και δίνοντας το πολιτικό στίγμα μας δηλώνει ότι αγωνιζόμαστε για:

- Να βελτιωθούν ουσιαστικά οι συνθήκες ζωής των στρατευμένων
- Να καταργηθούν οι ποινές που παρατείνουν τη θητεία, το στρατοδικείο και η στρατονομία
- Να καταργηθεί ο φασιστικός στρατιωτικός κανονισμός 20-1 και ο στρατιωτικός ποινικός κώδικας
- Να μειωθεί η θητεία στους 12 μήνες
- Να καταργηθούν όλοι οι περιορισμοί στην άσκηση των δημοκρατικών και συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των φαντάρων

Κι ακόμη "ΝΑ ΠΕΣΟΥΝ ΤΑ ΤΕΙΧΗ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΩΝΕΣ" που καλύπτουν τις συνθήκες της θητείας-μας και τις "νόμιμες" αυθαιρεσίες των καραβανάδων.

Πράγματι στο χρόνο που πέρασε, μέσα από εκατοντάδες καταγγελίες που βγήκαν στη δημοσιότητα κι άλλες που ο τύπος δεν έβγαλε, προκηρύξεις των επιτροπών, εκδηλώσεις και συμμετοχές στις πορείες του Πολυτεχνείου και της Πρωτομαγιάς "τα τείχη της σιωπής" έπεσαν, συμπαρούςοντας και τους πιο δύσπιστους για την αναγκαιότητα του κινήματός-μας.

Την ανάπτυξη όμως της πάλης μας ακολούθησε μια ολομέτωπη επίθεση τόσο από τη κυβέρνηση και τη δεξιά όσο κι από διάφορους ψευδοθεωρητικούς κωνδυλοφόρους σαν τον Φίλια και τον Γεωργόπουλο. Η προσπάθεια ήταν να διαστρεβλώσουν τους στόχους-μας και να μας προβοκάουν. Οτιδήποτε συμβαίνει στην ελληνική κοινωνία να αποδίδουν στις επιτροπές-μας. Από το Διδυμότειχο στον Αθανασιάδη και από το "πράξικόπημα του περασμένου Φλεβάρη στις χουντικές κλοπές όπλων στη Σάμο, ακόμα και για τις φωτιές που μπάζουν στα δάση-μας ζητάνε να απολογηθούμε". Ο Δροσολιάννης δηλώνει πως μας παρακολουθεί στενά και πως κινούμαστε κάτω από τις οδηγίες "διεθνούς παράνομου αναρχικού κέντρου", ο Γεωργόπουλος σημειώνει πως αν μας δώσουν λεφτά οι Τούρκοι θα πάμε με το μέρος-τους κι ο Φίλιας ανακαλύπτει ότι είμαστε "καλομαθημένα παιδιά των γονιών-μας που δεν αντέχουμε στις σκληρές συνθήκες".

Από την άλλη μεριά μέσα από ψευδοβεβλητικές του τύπου "αύξηση του μισθού" και πολιτικά ρούχα" προσπαθούν να μας πουν ότι οι συνθήκες άλλαξαν. Χωρίς όμως να μπορούν να εξηγήσουν ταυτόχρονα τη πρωτοφανή συχνότητα των αυτοκτονιών, τις καθημερινές εισαγωγές στα στρατιωτικά ψυχιατρεία, τους τραυματισμούς και αυτοτραυματισμούς, τις χιλιάδες τιμωρίες, τα στρατοδικεία, τις αυθαιρεσίες των καραβανάδων, τις απαράδεχτες συνθήκες διαβίωσης, τις πολύμηνες "εξορίες" χωρίς άδεια, την εντατικοποιημένη και συχνά επικίνδυνη εργασία καθώς και τόσα άλλα που συμβαίνουν στους στρατώνες.

Όλα αυτά βέβαια γίνονται στην προσπάθεια να διατηρήσουν το "στεγανό" του στρατιωτικού μηχανισμού που είναι φτιαγμένος για την άσκηση βίας και δομημένος στο να υποτάσσει και να καταστέλει. Ένας μηχανισμός που στην ιεραρχία του — είναι πασιγνωστό — βρίσκονται άνθρωποι που αναδείχτηκαν κατά τη διάρκεια της χούντας, που πρωταγωνίαστηκαν στην κυπριακή προδοσία και που είναι εκπαιδευμένοι από το ΝΑΤΟ.

Το ποιοι φυσικά πληρώνουν άμεσα τη συντήρηση αυτού του στεγανού είναι αναμφισβήτητο. Οι στρατευμένοι. Γιατί πάνω-τους καταδοκεί ο νόμος του σκότους, οι απαγορεύσεις, ο 20-1, ο στρατιωτικός ποινικός κώδικας και οι κάθε είδους περιορισμοί που καταλήγουν σε πολύχρονες φυλακίσεις για όποιον ΤΟΛΜΗΣΕΙ.

Όμως παρ' όλα αυτά το κίνημα των στρατιωτών αντιπαράσσει τη δική-του δύναμη που στηρίζεται στην οργάνωση και στην πάλη-του. Έτσι συνεχίζοντας τις προσπάθειες-μας στο να κάνουμε πιο συλλογικές τις αντιτάσεις-μας, να βρούμε νέες μέθοδες αγώνα, να δυναμώσουμε τη φωνή-μας και να πλατύνουμε τις δυνάμεις-μας φτάσαμε στη Β' Πανελλαδική Συνάντηση Αντιπροσώπων των Επιτροπών Στρατιωτών και Σμηνιτών τον Αύγουστο στην Αθήνα. Στη Β' Πανελλαδική Συνάντηση που συμμετείχαν αντιπρόσωποι επιτροπών απ' όλη σχεδόν την Ελλάδα, αφού κουβεντιάσαμε τη μέχρι σήμερα εξέλιξη της πάλης-μας, είδαμε πως οι ιδέες και οι στόχοι της Α' Συνάντησης βρίσκονται στο δρόμο της πραγμάτωσής-τους παρ' όλες τις δυσκολίες και τις αδυναμίες-μας. Ο στόχος για ένα αυτόνομο, ενωτικό και μαζικό κίνημα μέσα κι έξω απ' το στρατό βρίσκεται μαζική υποστήριξη.

Με βάση τις παραπάνω εκτιμήσεις καθορίσαμε ότι στην περίοδο που ανοίγεται μπροστά-μας θα πρέπει να κινηθούμε προς την κατεύθυνση της πραγμάτωσης του στόχου:

ΚΑΘΕ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ, ΚΑΘΕ ΚΑΡΑΒΙ ΚΑΙ ΜΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ

ΚΑΘΕ ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΜΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ

Ο ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΚΙ Ο ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΜΑΣ ΝΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ

Για την επίτευξη αυτού του στόχου θα πρέπει οι επιλογές της καταγγελίας της προκήρυξης και των άλλων μαζικών ή ατομικών διαμαρτυριών μαζί με τη μαζικοποίηση των ήδη υπάρχοντων επιτροπών να συνεχιστούν.

Θα πρέπει επιπλέον σ' αυτή τη πορεία να προστεθεί μια κατεύθυνση κεντρικής πολιτικής παρουσίας, που θα διεισδύει στην κατοχύρωση των δημοκρατικών και συνδικαλιστικών δικαιωμάτων-μας στην πράξη, μέσα από τη συμμετοχή-μας σε πολιτικές συγκεντρώσεις και την οργάνωση δικών-μας συγκεντρώσεων-εκδηλώσεων. Μια προσπάθεια για κοινούργηση συμμαχιών με συνδικάτα, δημοτικά συμβούλια, φοιτητικές και μαθητικές οργανώσεις, καθώς και άλλους μαζικούς φορείς. Μια προσπάθεια που διατηρώντας τα αιτήματα που καθορίστηκαν

από την Α' Συνάντηση θα έχει σαν κεντρικό-της στόχο τη νομιμοποίηση των επιτροπών-μας

Μέσα σ' αυτές τις προσπάθειές-μας συμπεριλαμβάνονται:

—συνέντευξη τύπου στις 23 Σεπτέμβρη

—πανελλαδικές εκδηλώσεις στο τριήμερο 2-3-4 ΝΟΕΜΒΡΗ που θα διοργανώσουν οι Επιτροπές Στρατιωτών, Ναυτών και Σμηνητών με συνδιοργανωτές την Επιτροπή για το Στρατό και την Επιτροπή για τα δικαιώματα του Στρατιώτη και τη συμμετοχή εκπροσώπων μαζικών φορέων, διανοούμενων κ.λ.π.

—η προσπάθεια να διοργανωθεί στην Ελλάδα το επόμενο συνέδριο της ECCO, (Ευρωπαϊκό Συνδικάτο Στρατιωτών που αποτελεί έμπρακτη αναίρεση των συκοφαντιών του Δροσογιάννη περί "παράνομου διεθνούς αναρχικού κέντρου").

—το άνοιγμα δημόσιου διαλόγου για το ρόλο του στρατού και την Εθνική Ανεξαρτησία, που θ' αποκαλύψει τους πραγματικούς θύλακες της αντίδρασης και το ρόλο-τους.

Το αν "πειθαρχία" σημαίνει να γίνονται οι στρατιώτες απεργοσπάστες ή να κατεβαίνουν οι φαντάροι στο Πολυτεχνείο για να δολοφονήσουν τους αγωνιστές τότε δε συμφωνούμε.

Και δεν είμαστε "εθνικά υπερήφανοι" όταν το σύνταγμα φτάνει ως τις πύλες των στρατοπέδων ενώ μέσα κυριεύεται κάθε δημοκρατικό δικαίωμα. Κι αν στη Βουλή ο υφυπουργός Εθνικής Άμυνας Δροσογιάννης καθισμάει τους επερωτούντες δεξιούς-που προσπαθούν να εκμεταλλευτούν τον αγώνα-μας —πως "ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΑΛΛΑΞΕ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑ" εμείς έχουμε να πούμε" τίποτα δεν άλλαξε παρά τις εξαγγελίες-σας, μοναδική αλλαγή είναι ότι ΟΙ ΦΑΝΤΑΡΟΙ ΣΗΜΕΡΑ ΑΓΩΝΙΖΟΝΤΑΙ" Και είναι γνωστό ότι η αρχή κάθε αλλαγής είναι οι κινητοποιήσεις των μαζών, οι δικές τους πρωτοβουλίες. Αυτό λοιπόν που πολιτικά προγράμματα ονομάζουν δικαίωσση ζωής, εμείς το διεκδικούμε με την αντίστασή-μας. Διεκδικούμε να ζούμε σαν άνθρωποι με δικαιώματα. Αρνιόμαστε να θεωρούμαστε πολίτες β' κατηγορίας. Αρνιόμαστε ν' αρνηθούμε τους εαυτούς-μας.

Σ' αυτή την προσπάθεια καλούμε κάθε πολιτικό κόμμα, κάθε μαζικό φορέα και κάθε μεμονωμένο πολίτη να σπάσει την ένοχη σιωπή-του και να εκφράσει με οποιοδήποτε τρόπο νομίζει την αντίθεσή-του στο σημερινό καταπιεστικό καθεστώς μέσα στο στρατό και τη συμπαράστασή-του στον αγώνα των στρατευμένων.

Κάθε ομάδα στρατιωτών κάθε στρατευμένος, ο καθένας-μας ας αναπτύξει την πάλη για να δημιουργηθούν παντού, σε κάθε στρατόπεδο και σε κάθε καράβι επιτροπές στρατιωτών.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ 12 ΜΗΝΗ ΘΗΤΕΙΑ

ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΟΥ 20—1

ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΟΝΟΜΙΑΣ, ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΩΝ

ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΙΝΩΝ ΠΟΥ ΠΑΡΑΤΕΙΝΟΥΝ ΤΗ ΘΗΤΕΙΑ

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΔΕΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΥΧΤΕΡΕΥΣΕΙΣ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΥΤΟΝΟΜΟ ΜΑΖΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ

Η Β' Πανελλαδική Συνάντηση Αντιπροσώπων
των Επιτροπών Στρατιωτών, Ναυτών, Σμηνητών.

Η 2η Πανελλαδική Συνδιάσκεψη των Επιτροπών Στρατιωτών-Ναυτών-Σμηνητών, τον Ιούλιο του '83, απαντά στην τελευταία αποστροφή του Δροσογιάννη: «τίποτα δεν άλλαξε, παρά τις εξαγγελίες σας, μοναδική αλλαγή είναι ότι ΟΙ ΦΑΝΤΑΡΟΙ ΣΗΜΕΡΑ ΑΓΩΝΙΖΟΝΤΑΙ». Η συνδιάσκεψη εκτιμά ότι ο στόχος «να πέσουν τα τείχη της σιωπής» έχει εκπληρωθεί, το ζήτημα του στρατού και της θητείας έχει μπει στην ημερήσια διάταξη στο δημόσιο διάλογο. Σ' όλη αυτή την περίοδο ξετυλίγονται μια σειρά καμπάνιες και παρεμβάσεις για τις πειθαρχικές ποινές, το αυτο-φακέλωμα με το περίφημο «αυτοβιογραφικό», τη χρησιμοποίηση των φαντάρων σαν απεργοσπαστικού μηχανισμού, τους όρους εργασίας μέσα στα ίδια τα στρατόπεδα, τα ατυχήματα, τις αυτοκτονίες, τις εξαγγελίες της κυβέρνησης για στράτευση στα 18, για στράτευση των γυναικών, για τμηματική στράτευση σπουδαστών στη διάρκεια των θερινών διακοπών, το νέο αμυντικό δόγμα και τον προς ανατολάς εθνικισμό, την αναβάπτιση της στρατοκρατίας με την "αγορά του αιώνα", αλλά και τα δικαιώματα άρνησης στράτευσης και τα ζητήματα που έθεταν οι ανυπότακτοι του εξωτερικού.

Ένα από τα κεντρικά σημεία καταγγελίας του κινήματος για το στρατό ήταν οι αυτοκτονίες φαντάρων, που συμπύκνωναν τη συντριπτική επίδραση του στρατού πάνω στους νέους. Τον

Οκτώβρη του '83, με αφορμή την 31η αυτοκτονία για κείνη τη χρονιά, η Επιτροπή για το Στρατό καλεί σε συγκέντρωση - πορεία στα Προπύλαια με κεντρικό σύνθημα ΟΙ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΕΣ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΕΙΝΑΙ ΔΟΛΟΦΟΝΙΕΣ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΟΚΡΑΤΩΝ. Η αστυνομία απαγορεύει τη διαδήλωση, παραβιάζει το άσυλο και χτυπά τη συγκέντρωση, ξυλοκοπά και συλλαμβάνει πλήθος διαδηλωτών και παραπέμπει 11 με βαριές κατηγορίες. Η βάρβαρη αυτή επίθεση προκαλεί ένα τεράστιο κύμα αλληλεγγύης με διαδηλώσεις, αποχή στο Πολυτεχνείο, δηλώσεις από μαζικούς φορείς και προσωπικότητες, αναγκάζει τα κόμματα της Αριστεράς να πάρουν θέση, δημιουργεί ρήγματα στο ίδιο το ΠΑΣΟΚ.

Τον Σεπτέμβρη του '84 οργανώνεται στην Αθήνα η 6η Συνδιάσκεψη Ευρωπαϊκών Οργανώσεων στρατιωτών (ECCO). Παρ' όλες τις τεράστιες διαφορές (νόμιμα συνδικάτα στις σκανδιναβικές χώρες και την Ολλανδία, σοσιαλδημοκρατικής κατεύθυνσης, παράνομες οργανώσεις σε Ελλάδα, Γαλλία, Ισπανία με πιο ριζοσπαστικά χαρακτηριστικά) η διοργάνωση είχε σημαντικά θετική επίπτωση για το κίνημα των επιτροπών φαντάρων ειδικά σε μια περίοδο που δεχόταν κατασταλτικές και πολιτικές επιθέσεις.

Το Πανσπουδαστικό Συνέδριο του '84 αποτέλεσε τομή στη σχέση φοιτητικού κινήματος - κινήματος για το στρατό. Λίγο πριν τις φοιτητικές εκλογές, το Υπ. Εθνικής Άμυνας, απαντώντας σε αίτημα της ΕΦΕΕ, επιτρέπει στους στρατευμένους φοιτητές να ψηφίσουν δίνοντάς τους μάλιστα 24ωρη άδεια. Σύντομα όμως αποδεικνύεται ότι αυτό αφορούσε το δικαίωμα του εκλέγειν και όχι του εκλέγεσθαι. Οι φοιτητικές συσπειρώσεις αγκάλιασαν την ευκαιρία και σε συνεργασία με τις επιτροπές συμπεριέλαβαν στα ψηφοδέλτιά τους στρατευμένους. Το θέμα επικαθόρισε ολόκληρη τη διαδικασία του συνεδρίου. Οι φοιτητικές συσπειρώσεις έδωσαν τη μάχη να αποσπάσουν από το συνέδριο και ιδιαίτερα από την ΚΝΕ και το Ρήγα συγκεκριμένες δεσμεύσεις. Για διεκδίκηση ελεύθερης συμμετοχής των στρατιωτών στις διαδικασίες του φ.κ., για πολιτική κάλυψη της ΕΦΕΕ σε όποια πολιτική δίωξη στρατευμένου, για τακτικές συσκέψεις στρατευμένων φοιτητών και μόνιμες ανοιχτές επιτροπές για το στρατό στους συλλόγους και την ΕΦΕΕ.

Σ' αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφερθούμε στη στάση των κομμάτων της Αριστεράς πάνω στο ζήτημα. Από τον Νοέμβρη του '82, κανένας δεν μπορούσε να παραγνωρίσει το θέμα στρατός. Μέλη του ΚΚΕσ, με τον αντιφατικό συνδυασμό δεξιάς γραμμής και κινηματικού πλουραλισμού που το χαρακτήριζε, είχαν εμπλοκή με τις Επιτροπές Στρατιωτών, το κόμμα όμως (χωρίς να τους αποσύρει βίαια) φρόντισε να οριοθετηθεί πολιτικά μέσω της «Επιτροπής για τα δικαιώματα των στρατιωτών», χρήσιμης μόνο σαν σφραγίδα για συνδιοργανώσεις. Το ΚΚΕ, μετά την πρώτη φάση προβοκοκατορολογίας, κάτω απ' την πίεση των στρατευμένων της ΚΝΕ και για να τους "μαζέψει" (αρκετοί συμμετείχαν

αυθόρμητα στις επιτροπές), ιδρύει την Κίνηση για τον Εκδημοκρατισμό των Ενόπλων Δυνάμεων (ΚΕΕΔ) από φαντάρους, αξιωματικούς και απόστρατους. Και οι δυο κινήσεις κινούνταν στο πλαίσιο: “εκδημοκρατισμός του στρατού, συμφιλίωση στρατού λαού, αναγνώριση της αναγκαιότητας του ρόλου του στην εθνική άμυνα”, με αποδοχή της σχετικής του στεγάνωσης απέναντι στην κοινωνία και το πολιτικό σύστημα. Ενώ καρδιά της ύπαρξης των Επιτροπών Στρατιωτών-Ναυτών-Σμηνιτών και της Επιτροπής για το Στρατό ήταν η συσπείρωση των φαντάρων ως κοινωνικό υποκείμενο απέναντι στην κυβέρνηση και τη στρατοκρατία, η ΚΕΕΔ προωθούσε ενώσεις «προοδευτικών» μονίμων και φαντάρων. Τα θέματα της ιεραρχίας και της πειθαρχίας ήταν έξω από την ατζέντα. Το αξιόμαχο ταμπού.

Εξίσου δεν μπορούσε να παραγνωρίσει το ζήτημα η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Αν και η στάση της απέναντι στις επιτροπές είναι η καταστολή και η προσπάθεια πολιτικής περιθωριοποίησης με προβοκάτσιες (διεθνές αναρχικό κέντρο, πίσω τους βρίσκεται η Άγκυρα κλπ.), αναγκάζεται να επιλύσει μερικά από τα πιο ακραία ζητήματα. Απαγορεύεται το ατομικό καψόνι, αυξάνεται ο μισθός των φαντάρων (από 99 σε 459 δρχ., όταν το όριο φτώχειας το '84 ήταν 80.000), επιτρέπονται τα πολιτικά στην έξοδο, η ανάγνωση εφημερίδων (εάν δε σε βλέπει κανείς), μέρος της θητείας στον τόπο κατοικίας, περιορισμός της αυθαιρεσίας των караβανάδων κλπ.

Η πιο σημαντική όμως αλλαγή, που επικυρώνεται με τον νέο εσωτερικό κανονισμό 20-1 (που κατατέθηκε τις μέρες του Πανσπουδαστικού του '84), είναι η αλλαγή του δόγματος του στρατού. Δεν είναι πια ο αντικομμουνισμός, ο εσωτερικός εχθρός και ο από βορράν κίνδυνος, είναι ο εθνικισμός και η από ανατολής απειλή. Μένουν όμως αλώβητοι οι μηχανισμοί πειθάρχησης και η αναστολή των πολιτικών και συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, ενώ στο έδαφος της αξιοκρατίας και της παραγωγικότητας επιχειρείται να οικοδομηθεί ένας νέος ιδεολογικός καταναγκασμός για την ενίσχυση της πειθαρχίας.

Στο μεγαλύτερο μέρος στην πραγματικότητα αυτές οι αλλαγές υπηρετούσαν την ανάγκη της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ για μια νέα «εθνική αφήγηση» που να συσκοτίζει το ρόλο του στρατού στα τα αντιτιθέμενα κοινωνικά και ταξικά συμφέροντα. Με την αναβάπτιση του κύρους του μηχανισμού στη συνείδηση του λαού και την οικοδόμηση μιας νέας εθνικής ενότητας γύρω από τον τεχνοκρατικά αναβαθμισμένο στρατό εγγυητή των συνόρων. Η συντήρηση κλίματος απειλής από την Τουρκία με ανάδειξη πραγματικών ή τεχνητών σημείων υψηλής έντασης. Το πασάλειμμα αυτού του μιλιταριστικού και πολεμικού κλίματος με ψευτοαντιιμπεριαλισμό (επίσημη προπαγάνδα: η Άγκυρα αγαπημένο παιδί των αμερικάνων). Με στόχο να ελέγξει το στρατό. Με προκλητικές παροχές προς τους μόνιμους, την αγορά του αιώνα, την τεχνοκρατική αναβάθμιση, τις επενδύσεις στην πολεμική

βιομηχανία τη στιγμή που κατά τον Παπανδρέου μπαίναμε στο τούνελ της λιτότητας.

Η αλλαγή της φάσης γύρω από το στρατό αφαίρεσε το έδαφος της παρέμβασης των ρεφορμιστών, αλλά πίεσε και τις Επιτροπές Στρατιωτών-Ναυτών-Σμηνιτών και τις επιτροπές πολιτών. Η 3η Συνδιάσκεψη των Επιτροπών Στρατιωτών-Ναυτών-Σμηνιτών του Μάρτη του '85 αποτιμά με βαθιά διεισδυτικότητα αυτές τις εξελίξεις. Όμως δεν κατορθώνει να μετουσιώσει την πολιτική εκτίμηση σε ανανεωμένο πρόγραμμα πάλης. Αυτή η αμηχανία υποδύλισε υπαρκτές πολιτικοideολογικές αντιθέσεις γύρω από το αξιόμαχο και λειτούργησε διαλυτικά στη δράση των επιτροπών.

Το τέλος αυτού του κύκλου, που συνδέεται τόσο με τη μερική νίκη του κινήματος όσο και με την αδυναμία του να απαντήσει στις νέες ανάγκες, δεν είναι και το τέλος της ιστορίας. Νέες γενιές αγωνιστών έδωσαν και δίνουν τη μάχη απέναντι σε ένα στρατό που συμμετέχει πια συστηματικά σε ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις, με υψηλή τεχνολογία και μεγάλο ποσοστό μισθοφόρων.

(Αποσπάσματα του κειμένου δημοσιεύονται στο ΠΡΙΝ της 19/10/2014)

Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ 3ΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ

Η 3η Συνδιάσκεψη Σ.Ν.Σ. συνελήθε στις 16 και 17 Μαρτίου 1985 στην Αθήνα, σε μια περίοδο των οξυμένων καταθνήσεων της πολιτικής της Κυβέρνησης της Αλλαγής, για το Στρατό («εκδημοκρατισμός» - εκσυγχρονισμός) τέτοιου οι παγιοποιήσιμους, να αναδεικνύουν νέες αντιθέσεις μέσα στους στρατιώτες και να βυθίσουν το κίνημα των στρατιωμένων μπροστά σε νέα προβλήματα και νέα καθήκοντα.

Είναι σήμερα πέρα από κάθε αμφιβολία γεγονός ότι η εμφάνιση ενός κινήματος για το στρατό την ίδια εποχή με την Εκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ το 1981 δεν αποτελεί απλά ένα από τους παράγοντες που καθόρισαν τις εξελίξεις μέσα στο στρατό. Το κίνημα γύρω από το αίτημα αιχμής «να λάσουν» τη τείχη της σιωπής γύρω από τους στρατιώτες, αποτελείσε το πρώτο ρήγμα σ' ένα μηχανισμό κοινωνικοποίησης της νεολαίας «απρόσβλητος» μέχρι χθές από την πολιτική και την ταξική τάξη.

Τα τελευταία δύο χρόνια το ΠΑΣΟΚ και οι κριτικοί χειρισμοί, κατόφεραν σε μεγάλο βαθμό να ακυρώσουν αυτό το ρήγμα μεταπολιτώντας το πλαίσιο της ανεπιμέλειας. Οι κυβερνητικές εξυγίαντες δεν έπαυαν ποτέ να προδιαγράφουν το πλαίσιο μέσα στο οποίο εντάσσονται όλες οι πολιτικές πρωτοβουλίες που έχουν σαν αντικείμενο το στρατό.

α) Η «εκδημοκρατισμός» σαν προέκταση της αποκατάστασης των στρατιωτικών σχέσεων μεταξύ λαού-στρατού και του ίδιου του κέντρου του μηχανισμού. Στην προοπτική αυτή ο στρατός καταλαμβάνει σαν εργατή της Εθνικής Ασφάλειας και της Δημοκρατίας «αποπολιτικοποιείται» με την οριστική καταργηση της αντικομμουνιστικής προπαγάνδας και την ένταξη του στο πλαίσιο λειτουργίας που ήδη από το 1974 είχε ορίσει ο Καραμανλής για το Κρατικό μηχανισμό συνολικά.

Το παρόμοιο των στεγανών του στρατού και η επικάλυψη ανεγνώριση στο την πλευρά του στρατιωτικού μηχανισμού του ελέγχου και της υψηλής ευθύνης της πολιτικής εξουσίας που στο μεγαλύτερο βαθμό πραγματοποιείται το '74 σαν κύρια θέση, προεκτείνεται και μετά την Κυβερνητική Αλλαγή του '81. Ο νέος Στρατ. Κανονισμός είναι πραγματικό νύχι στο βυθό που καταγράφει αυτό το νέο συστηματικό διάσπασμα μεταξύ πολιτικής εξουσίας και Στρατιωτικού μηχανισμού.

Στη βάση αυτή επιτελούνται η «επιμόρφωση μεταξύ Διαι

και Στρατού», «έκδοση των αφοβίων» και «απόφαση» και ο Στρατός αποκαθίσταται στη λεική συνείδηση, σαν μηχανισμός με τεχνητά εθνική δημοκρατική και κοινωνικό έργο. Οι στρατιώτες, όχι μόνο μετράνε αφοβία για την ιδεολογική συνοχή του στρατεύματος, αλλά και οφείλουν, να κυριεύσουν σιτοφάνη για το Πολίτευство. Οι πολιτικές στρατιωτών είναι πλέον υπαρκτό πρόβλημα το οποίο μπορεί και οφείλει να διακινύσει ένα Συνέδριο Στρατιωτικής Ψυχολογίας.

β) Ο εκσυγχρονισμός τόσο στις δομές (Ειδικά σώμα εφεδρικών βοηθημάτων), όσο και στα τεχνικά συστήματα, (αγρό του αιώνα), σαν προέκταση για την ιεραρχοποίηση-ενδυνάμωση του αξιωματικού στρατού μπροστά στις απειλές της απ' Ανατολάς γείτονος.

Ορίζοντας με αυτό τον τρόπο το πλαίσιο των παρεμβάσεων της, η πολιτική εξουσία καθορίζεται να αποσπά μια ευρεία κοινωνική και πολιτική συνείδηση. Παράλληλα καθορίζεται να ηγεμονία χωρίς αποκλίσεις πάνω στις διατάξεις της παραδοσιακής Αριστεράς που αμφισβητούν την τομή της των μέτρων της, διαμαρτυρούνται για τις «παραχωρήσεις» της χωρίς να αμφισβητούν την ίδια τη στόχευση των πρωτοβουλιών της Στρατιωτικοποίησης, η οποία τον άδυνα εκδημοκρατισμός - ενίσχυση του αξιωματικού.

Η σημερινή ηγεμονία της παραδοσιακής Αριστεράς απ' την εκσυγχρονιστική πολιτική του ΠΑΣΟΚ για το στρατό, δεν είναι τυχαία. Αντίθετα, έρχεται σαν φυσική συνέπεια της γενικότερης αποδοχής της του εθνικοκοινωνικού κλίματος και της αυτοαναγόρευσης της σε εθνική εθνική δύναμη, αλλά και των ιδιαίτερων αντιλήψεων με τις οποίες προσεγγίζει το ζήτημα στρατού.

Πραγματικά, Η Κοινοβουλευτική Αριστερά και ιδιαίτερα το ΚΚΕ, όταν δεν ταυτίζεται με τις φιλοελευθερές απόψεις για το ρόλο του στρατού σαν εργατή της εθνικής άμυνας και τον δημοκρατικών κατακτήσεων της Κοινωνίας, αρκείται στο να αντιμετωπίζει το στρατό σαν το εχθρό αντίθετο, ένα εργαλείο στη χείρα της άρχουσας τάξης στο οποίο καταφεύγει όταν η εξουσία της κινδυνεύει από τις διαταγές της πρεμιτικής αλλαγής.

Γι' αυτό και η φιλοσοφία της πολιτικής παράβασης του ΚΚ μέσα στο στρατό συνίσταται στην πρόκληση μέσω της ΚΕΕΑ εκείνων των συμμαχιών και των ηνιάσεων αιτημάτων που θα

τείνουν να ουδετεροποιούν το στρατό απέναντι στις πολιτικές εξελίξεις. Μια τέτοια όμως οπτική δεν αντιλαμβάνεται το στρατό σαν μηχανισμό κοινωνικοποίησης της νεολαίας, σαν μηχανισμό του οποίου η εσωτερική λειτουργία νομιμοποιεί «προς τα έξω» την κοινωνική ιεραρχία και τον καταμερισμό εργασίας και που επομένως λειτουργεί συμπληρωματικά προς την οικογένεια και το σχολείο. Και κυρίως μια τέτοια οπτική δεν έχει ανάγκη να αναγνωρίσει τους στρατευμένους σαν τα υποκείμενα των αλλαγών μέσα στους στρατώνες. Η ουσιαστική υπερέκλυση της ΚΕΕΑ από την εκσυγχρονιστική-εξορθολογιστική Κυβερνητική πολιτική και η μόνιμη επιδίωξη προσεταιρισμού μονίμων αξιωματικών με τη λογική της συνάφησης των αιτημάτων των στρατευμένων με τα «χρόνια προβλήματα των μονίμων στελεχών» δίνουν ένα όλο και περισσότερο δημαγωγικό χαρακτήρα στην αντιπολιτευτική της στάση μέσα και έξω από τους στρατώνες.

Η συνεργασία μας με τους στρατιώτες της ΚΕΕΑ είναι δυνατή για την προώθηση αιτημάτων βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης, κτυπήματος της αυθαιρεσίας, υπεράσπισης δημοκρατικών δικαιωμάτων (εφημερίδες, εκκλησιασμός).

Αν μπορούμε όμως παρά να είμαστε μετακίνητα αντίθετοι με τις προσπάθειες συνδιοργάνωσης κοινών αποχαιρετιστηρίων γιορτών με τους μόνιμους αξιωματικούς και με κάθε τακτική που θα τείνει να ακυρώσει τη ριζοσπαστική κριτική στάση των στρατευμένων απέναντι στην ιεραρχία, τη στρατιωτική πειθαρχία και τη θητεία.

Σήμερα γύρω απ' το αίτημα της ενίσχυσης του αξιόμαχου αμβλύνονται αντιθέσεις, οικοδομούνται συμμαχίες, ορίζονται διαχωριστικές γραμμές που τείνουν να μετασχηματίσουν ριζικά το σκηνικό της αντιπαράθεσης γύρω απ' το στρατό. Η πολιτική τοποθέτηση πάνω σ' ένα τέτοιο ζήτημα είναι λοιπόν άμεσα προτεραιότητα για το κίνημα των επιτροπών Σ Ν Σ.

Η διατήρηση και ενίσχυση του αξιόμαχου του στρατού δεν σηματοδοτεί απλά την ύπαρξη κάποιων ορίων μέσα στα οποία μπορούν να γίνονται ανεκτές αν όχι νόμιμες οι οποιοσδήποτε διεκδικήσεις των στρατευμένων, δεν σηματοδοτεί δηλ. απλά την ύπαρξη κάποιων ορίων που η υπέρβασή τους είναι αρκετή για να χαρακτηρίσει όσους την αποτολμήσουν εθνικά ύποπτους αν όχι μίσθαρνα όργανα των Τούρκων. Η διατήρηση-ενίσχυση του αξιόμαχου σαν υπέρτατη πολιτική-εθνική επιλογή, προσδιορίζει καθοριστικά το περιεχόμενο ολόκληρου, το πλαίσιο των μεταρρυθμίσεων «εκδημοκρατισμού-εκσυγχρονισμού» στο εσωτερικό του στρατού, αλλά και παραπέρα βαρύνει σημαντικά στην υπό διαμόρφωση νέα θέση του στρατού μέσα στην Ε.Ε. Κοινωνία.

Πραγματικά: Ο εκδημοκρατισμός που υλοποιεί ο νέος 20-1, το σπάσιμο των στεγανών μεταξύ στρατού-κοινωνίας, δεν έχουν ένα χαρακτήρα φιλελευθεροποίησης, χαλάρωσης, κλπ. παρά τις αντίθετες εντυπώσεις που καλλιεργούνται εκτός στρατοπέδων.

Στην πραγματικότητα συμβαίνει το αντίθετο: Ο ουσιαστικός περιορισμός της αυθαιρεσίας και του καπιταλισμού, η κατάργηση της αντικομμουνιστικής προπαγάνδας αποτελούν την μια όψη μιας πολιτικής που στοχεύει στην ενίσχυση της πειθαρχίας μέσα από ιδεολογικούς κύρια καταναγκασμούς και μέσα από τα νομιμοποιητικά αλλοθι της αξιοκρατίας και της παραγωγικότητας. Μιας πολιτικής που φιλοδοξεί να αποσπά την συνείδηση σε όλο και πιο εντατικούς ρυθμούς στρατιωτικής εκπαίδευσης με τις όλο και πιο συχνές ασκήσεις, χειμερινή διαβίωση, σε σκηνάκια, πορείες κλπ. Μιας πολιτικής τέλος που συνεχίζει, και όχι τυχαία, να ορίζει το περιεχόμενο της στρατιωτικής εκπαίδευσης, όχι σε σχέση με την εκμάθηση της χρήσης κάποιων όπλων αλλά σε σχέση με την εξασφάλιση της καθημερινής υποταγής εγκλωβισμού των στρατευμένων στο πλέγμα των σχέσεων εξουσίας του στρατού.

Παράλληλα, ο εκσυγχρονισμός του Στρατού με νέα υπερσύγχρονα μαχητικά αεροπλάνα («αγορά του αιώνα»), οι παραγγελίες νέων φρεγατών και αρματωγιών, όσο δεν κρύβουν υπο-

χωρήσεις της Κυβέρνησης για ευθυγράμμιση στις επιταγές των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ όπως ισχυρίζεται το ΚΚΕ, άλλο τόσο δεν σχετίζονται με την αφηρημένη θεωρία της χώρας απέναντι στις Τουρκικές απειλές, όπως διακηρύσσει η Κυβέρνηση και ορισμένοι υποστηρικτές της.

Ο εκσυγχρονισμός του Στρατού με την προμήθεια σύγχρονων οπλικών συστημάτων, σε άμεση αλληλουσχεύση με την προώθηση της εγχώριας πολεμικής βιομηχανίας, αποτελεί κατά κύριο λόγο πολιτική επιλογή στην κατεύθυνση της συνεχώς εντεινόμενης τα τελευταία χρόνια στρατιωτικής παρουσίας της Ελλάδας στην Α. Μεσόγειο και της μέσω αυτής στήριξης των διαφόρων πολιτικών πρωτοβουλιών της πολιτικής ηγεσίας της χώρας (διαμεσολαβητικός ρόλος μεταξύ ΕΟΚ και Αραβικών Χωρών κλπ).

Στη βάση των παραπάνω εκτιμήσεων, το κίνημα των Επιτροπών στρατιωτών-ναυτών-σημινιτών, αρνείται την διατήρηση-ενίσχυση του αξιόμαχου του στρατού, όχι απλά σαν άλλοθι που θέτει συγκεκριμένα όρια στις οποίες δημοκρατικές διεκδικήσεις των στρατευμένων αλλά σαν κυρίαρχη πολιτική επιλογή της στρατιωτικοπολιτικής ηγεσίας. Σαν τέτοια πολιτική επιλογή, η αναβάθμιση του στρατού και η ενίσχυση του αξιόμαχου όχι μόνο δεν αποτελεί «τεχνικό» ζήτημα, αλλά αντι-στρατεύεται άμεσα τα συμφέροντα και το κίνημα των στρατευμένων, γιατί:

α) Μετατοπίζει τη συζήτηση και το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης από τα προβλήματα συνθηκών ζωής των στρατευμένων στις επιλογές και τις πρωτοβουλίες της κυβέρνησης και της στρατοκρατίας.

β) Εντείνει την καταπίεση με τη μορφή της εντατικοποίησης της στρατιωτικής εκπαίδευσης, των ρυθμών δουλειάς κλπ.

γ) Τείνει να αυξήσει το ειδικό βάρος του στρατού στην Κοινωνία και να εναρμονιστεί με τις γενικότερες στρατηγικές επιλογές του κοινωνικού συσπασμού εξουσίας.

Η αξιωματική αναβάθμιση του στρατού γίνεται σήμερα η αιχμή του δόρατος που φιλοδοξεί να ακυρώσει το ρήγμα που δημιουργήσε το 81 η εμφάνιση συλλογικών μορφών δραστηριοποίησης μέσα στο στρατό, και να υψώσει νέα «τείχη σιωπής» γύρω από τους στρατώνες στο όνομα των εθνικών κινδύνων και προτεραιοτήτων.

Μέσα σ' αυτό το κλίμα, η προβολή των επιλογών, των προτεραιοτήτων και των πρωτοβουλιών του κινήματος αποτελεί επιτακτική ανάγκη για την περίοδο. Το στοιχείο της επόμενης περιόδου είναι το γκρέμισμα αυτών των νέων «τειχών σιωπής», με μια δράση που θα προβάλει τα ζητήματα της καθημερινής ζωής στο στρατό, τα προβλήματα, τις διεκδικήσεις και την πάλη των στρατιωτών.

Κάτι τέτοιο, στο βαθμό που η όποια διεκδίκηση των υλικών και κοινωνικών συνθηκών μέσα στις μονάδες επικαθορίζεται από τις πρωτοβουλίες και την αντιπαράθεση γύρω απ' τα Εθνικά και το αξιόμαχο, μπορεί να γίνεται αποτελεσματικό μόνο στο βαθμό που αντιπαράκειται στο «κοινωνικό συμβόλαιο» για το στρατό, μόνο στο βαθμό που συνδυάζεται με μια αντιπολεμική - αντιεξοπλιστική κατεύθυνση προπαγάνδας και δράσης.

Το σύνολο της αιματολογίας της προηγούμενης περιόδου (μήκος θητείας, συνθήκες ζωής και εργασίας μέσα στο στρατό, πειθαρχία - ιεραρχία - κοινές, συνδικαλισμός, πολιτικές ελευθερίες) συνεχίζουν να διατηρούν την επικαιρότητά τους, παρά τις όποιες διαφοροποιήσεις στο πολιτικό βάρος και το επίπεδο επικαιροποίησης της κάθε διεκδίκησης, διαφοροποιήσεις που είναι επακόλουθο των κυβερνητικών εκσυγχρονιστικών πρωτοβουλιών.

Παράλληλα, η ύπαρξη στη σημερινή συγκυρία κάποιων συγκεκριμένων κινήσεων στο χώρο της νεολαίας και των ανηρωσιών επιτρέπει την σύνδεση και ενίσχυση απ' τη μεριά του κινήματος των -στρατιωτών- κοινωνικών ομάδων και απόψεων που από παράλληλες σκοπίες κριτικάρουν και αντικαταθίνουν στο στρατό.

